

S. Sayısı : 114

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendi ve eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/369)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 1097, 6/2152

24 Haziran 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüsvivendi ve eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12. VI. 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı, gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Anlaşmaların, 4931 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak Bakanlar Kurulunca bir sureti ekli olarak sunulan 29. IV. 1948 tarihli ve 3/7444 sayılı kararlarla onanmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Hasan Saka

Gerekçe

Ötedenberi mallarımız için iyi bir mahreç teşkil etmiş olan Almanya ile münasebetlerimizin kesilmesinden sonra bu memlekete yapılmakta olan ihracatımız tamamen durmuş, bu hal Türkiye'nin dış ticareti üzerinde derin tesirler yapmış ve memleketimiz bu yüzden mühim bir dış pazarını kaybetmişti.

Bu vaziyet karşısında Almanya ile ticari münasebetlerin, şimdiki şartlar içinde mahdut ölçüde de olsa, yeniden canlandırılmasının bugünkü iktisadi durumumuz üzerinde müsaait tesirler bırakacağı ve bu memlekete bilhassa tütün, kuru yemiş gibi ihracında güçlük çektiğimiz maddeleri satmak imkânlarının aranması düşünülmüş, Almanya'daki Birleştirilmiş İngiliz - Amerikan bölgeleri ve Fransız bölgesiyle birer Ticaret ve Ödeme Anlaşması akdi için Londra, Vaşington ve Paris Büyük Elçiliklerimiz vasıtasıyla ilgili makamlar nezdinde istimzaçta bulunulmuş, işgal makamlarının böyle bir anlaşma yapılmasını memnuniyetle karşılayacaklarının anlaşılması üzerine Almanya'ya gönderilen bir ticaret heyetimiz Fransız İşgal makamları ile 19 Nisan 1948 tarihinde Baden - Baden'de bir Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile bir Modüs - Vivendi imzalamıştır.

Ticaret anlaşmasına göre: iki memleket yani (Türkiye ve Fransız işgal bölgesi) arasındaki ticari mübadeleler her iki tarafta yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine göre yapılacak, işbu anlaşmanın yürürlük süresi içinde yapılacak ticari mübadelelere mütaallik ödemeler Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tesviye olunacak, her iki taraftan gönderilecek mallara, ihraç eden memleket makamları tarafından verilmiş ve Anlaşmaya ilişik nümuneğe uygun menşe şahadetnamesi katılacak bu anlaşmanın yürürlüğe konmasından önce lisansları verilmiş olan ticari işlemler, iki tarafın yetkili makamları tarafından kabul edildiği takdirde, iki memlekette her birinde yürürlükte bulunan genel rejim hükümlerine uygun olarak tasfiye edilecektir.

Anlaşmanın süresi bir yıl olup bitiminden üç ay önce haber verilmek suretiyle Akıd Taraflardan biri veya diğeri tarafından her an bozulabilecektir.

Bu Anlaşmanın yürürlük süresinde yapılacak mübadelelere ait ödemeleri düzenliyen Ödeme Anlaşmasına göre, Fransız işgal bölgesinden gelen ve Türkiye'ye ithal edilen veya edilecek olan Alman menşeli mallar ile bunlara ilişkin tâli masrafların karşılığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında « Almanya'da Fransız Başkomutanı » adına açılacak bir A. B. D. dolârı hesabına yapılacak yatırımlarla tesviye olunacak, bu hesap Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi (A. F. İ. B.) Kambiyo Ofisi tartfından idare edilecektir. Buna mukabil Fransız İşgal Bölgesine ithal edilen veya edilecek olan Türk menşeli mallar ile bunlara ilişkin tâli masrafların karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında « Fransız İşgal Bölgesi Dış Ticaret Ofisi (Oficomex) » adında açılacak bir A. B. D. dolârı hesabının zimmetinden ödenecek, Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi (A. F. İ. B.) Kambiyo Ofisi, « Oficomex » hesabının beslenmesini « Almanya'da Fransız Başkomutanı » hesabından yaptıracağı nakillerle (virements) sağlayacak, Ticaret Anlaşmasının ve bu anlaşmanın süresi içinde derpiş olunan işlemler iki taraf arasında döviz hareketlerine sebebiyet vermiyecek, bununla beraber « Almanya'da Fransız Başkomutanı » hesabının alacaklı veya borçlu bakıyesi 1 milyon A. B. D. dolârını aşarsa fazlalık A. B. D. dolârı ile ödenecektir.

Anlaşmanın yürürlük süresi Ticaret Anlaşmasının aynıdır.

Modus - Vivendiye gelince, bu belge ile her iki tarafın birbirine karşılıklı olarak, transit, ulaştırma, gemi seferleri, gümrük resimleri, gümrükleme mevzuatı hususlarında bâzı istisnalarla en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi uyguluyacakları kabul edilmiştir. Anılan istisnalardan biri Türkiye'nin, 1923 yılında Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketlere gümrük tarifesi hususunda bahsettiği veya bahsedebileceği özel faydaları içine almaktadır.

10 Mayıs 1948 tarihinde yürürlüğe giren ve memleketimizin menfaatlerine uygun görülen bu anlaşmaların onanması için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/369

Karar No. 11

8 . XII . 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla Modis Vivendi ve eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . VI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı, gerekçe ve ilişikleriyle birlikte Komisyonumuza havale buyurulmuş olmakla 6 . XII . 1948 tarihinde Komisyonumuzda Dışişleri Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Ötedenberi memleketimiz mahsulleri için iyi bir mahreç teşkil etmiş olan Almanya ile

harb dolayısıyla münasebetlerimiz kesilmişti. Almanya'nın şimdiki vaziyeti eski ticari mübadelelerimizin geniş mikyasta iadesine imkân vermediğinden mahdut ölçüde dahi olsa iktisadi durumumuz üzerinde müsait tesirler bırakacağı mülâhazasıyla yeniden canlandırılması memleketimiz menfaatlerine uygundur; bu maksatla Hükümetimizin Almanya'daki Fransız İşgal makamlarıyla 19 Nisan 1948 tarihinde Baden - Baden'de yapmış olduğu Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla ilişikleri ve Modis Vivendi Komisyonumuzca muvafık görülmüş ve buna dair olan Kanun tasarısı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı Y.

Sözcü

Gaziantep

Dr. A. Melek

Sözcü

Gaziantep

Dr. A. Melek

Kâtip

Malatya

A. Esenbel

İzmir

Yücel

Samsun

C. Bilsel

Burdur

P. Altay

Kütahya

Asım Gündüz

Diyarbakır

F. A. Aykaç

Manisa

A. R. Artunkal

Sinob

Y. Kemal Tengirşenk

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/369

Karar No. 20

31 . I . 1949

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Almanya'daki Fransız işgal bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla Modüs - Vivendi ve eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . VI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı, gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte Komisyonumuza havale buyrulmuş olmakla Ticaret Bakanlığının temsilcisi de hazır bulunduğu halde incelendi.

İşbu 19 . V . 1948 tarihinde meriyete giren Modüs - Vivendi, Ticaret ve Ödeme Anlaşması gereğince karşılıklı birer milyon dolârlık finansman kabul edilmiş ve kısa bir tatbik devresi geçirdikten sonra Almanya'nın İngiliz ve Amerikan işgal bölgeleriyle yeni bir Ticaret Anlaşması müzakeresine girişildiği vakit Fransızların da talebi üzerine her üç bölgeye şâmil olmak üzere yeni bir Ticaret Anlaşması yapılarak işbu eski Anlaşma fesih ve tasfiye edilmiştir.

19 . V . 1948 tarihinden fesih tarihi olan 16 Aralık 1948 tarihine kadar Fransız işgal bölgesine yaptığımız ithalât yekûnu 996 000 dolâr olup buna mukabil yaptığımız ihracat 906 000 dolâr olmakla tasfiye sonunda alacaklı kaldığımız 90 000 dolâr her üç Hükümetin iştirak ettiği yeni Anlaşmaya devredilmiştir. Bu bölgeden yaptığımız başlıca ithalâtı seluloz, makina ve elektrik malzemesi teşkil etmekte buna mu-

kabil başlıca ihracatımızı da deri, kemik, sünger, balmumu v. s. teşkil etmekte olduğu anlaşılmıştır.

Memleketimiz mahsullerine başlıca mahrec teşkil edegelmiş olan bu bölge ile ticari münasebetlerimizin gelişmesini memleketimiz menfaatine göre uygun bulan Komisyonumuz işbu Ticaret ve Ödeme Anlaşmasıyla Modüs - Vivendi ve eklerinin onanması hakkındaki Kanun tasarısını aynen kabul etmiştir.

Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

Ankara

A. Çubukçu

Sözcü

Gaziantep

C. Alepli

Aydın

Dr. S. Akın

Kırklareli

Ş. Ödül

Trabzon

M. Yarımbrıyık

İmzada bulunamadı

Kâtip

Niğde

H. Ulusoy

Kars

A. Sürmen

Tokod

R. Önder

Van

M. Koçak

İmzada bulunamadı

Yozgad

Z. Arkant

İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüsivendi ve Eklerinin onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde Baden - Baden'de imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüsivendi ve Ekleri onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Saka</i>	Başb. Yardımcısı	
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakan	
<i>Fuad Sirmen</i>	<i>H. Çakır</i>	

İçişleri Bakanı

M. H. Göle

Maliye Bakanı

Ş. Adalan

Bayındırlık Bakanı

Nihat Erim

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. K. Bayizit

Tarım Bakanı

Cavid Oral

Ticaret Bakanı

C. S. Barlas

Dışişleri Bakanı

N. Sadak

Millî Eğitim Bakanı

T. Banguoğlu

Ekonomi Bakanı

C. Ekin

Gümrük ve Tekel Bakanı

E. Erişirgöl

Ulaştırma Bakanı

Güleç

Çalışma Bakanı

T. B. Balta

TÜRKİYE İLE ALMANYA'DAKİ FRANSIZ İŞGAL BÖLGESİ ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ve bundan sonra A. F. I. B. A. H. harfleriyle gösterilen Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümeti aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde — 1.

Türkiye ile A. F. I. B. arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine göre yapılacaktır.

Madde — 2.

İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi içinde yapılacak ticari mübadelelere mütaallik ödemeler, bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının hükümlerine göre tesviye olunacaktır.

Madde — 3.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konulmasından sonra her iki taraftan gönderilecek mallara ihraç eden memleket Makamları tarafından verilmiş, ilişik nümuneye uygun bir menşe şahadetnamesi katılması lâzımdır.

Değeri 35 dolârı geçmiyen göndermeler için menşe şahadetnamesi aranmaz.

Madde — 4.

İşbu Anlaşmanın uygulanmaya konulmasından önce başlamış ve lisansları verilmiş olan ticari işlemler, iki taraf yetkili Makamları tarafından kabulleri anında, iki memleketten her birinde yürürlükte bulunan genel rejim hükümlerine uygun olarak tasfiye edilecektir.

Anılan Anlaşmanın uygulama süresi içinde hukuken doğmuş ve sürenin sona ermesinden önce kısmen veya tamamen bilfiil icra edilmemiş olacak alışverişler, geçen maddelerdeki kayıtlar gereğince sonuçlandırılacaktır.

Madde — 5.

İşbu Anlaşma bir yıl için muteber olup 1 Mayıs 1948 de yürürlüğe girecek ve üç ay önce haber verilmek suretiyle âkid tarafından biri veya öteki tarafından her an bozulabilecektir.

Baden - Baden'de, 19 Nisan 1948 de, Fransızca, iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına

Almanya'da Fransız İşgal
Bölgesi
Askerî Hükümeti adına

Menşe Şahadetnamesi

Gönderen :

Gönderilen :

Adı
İkametgâhı
Sokağı

Adı
İkametgâhı
Sokağı

Malın cinsi :
Hususiyetleri :
Ambalaj şekli :
Kab adedi :
Markası :
Gönderme yolu :
Gayrisâfi ağırlığı :
Değeri :

Fransız İşgal Bölgesi Dış Ticaret Ofisi, yukarıda vasıfları yazılı malların menşeli olduklarını, Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasındaki 19 Nisan 1948 tarihli Ticaret Anlaşması gereğince, tasdik eyler.

Tarih

TÜRKİYE İLE ALMANYA'DA FRANSIZ İŞGAL BÖLGESİ ARASINDAKİ TİCARET ANLAŞMASINA EKİLİ ÖDEME ANLAŞMASI

Madde — 1.

Fransız işgal Bölgesinden gelen ve Türkiye'ye ithal edilen veya edilecek olan Alman menşeli mallar ile bunlara ilişkin tâli masrafların karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında «Almanya'da Fransız Başkomutanı» ismiyle açılacak faiz getirmiyen bir A. B. D. dolârı hesabına yapılacak yatırımlarla tesviye olunacaktır. Bu hesap A. F. İ. B. Kambiyo Ofisi tarafından idare edilecektir.

Madde — 2.

Fransız İşgal Bölgesine ithal edilen veya edilecek olan Türk menşeli mallar ile bunlara ilişkin tâli masrafların karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası «Fransız İşgal Bölgesi Dış Ticaret Ofisi (OFICOMEX)» adına açılacak faiz getirmiyen bir A. B. D. dolârı hesabının zimmetiyle tesviye olunacaktır. Bu hesap Dış Ticaret Ofisi tarafından idare edilecektir.

Madde — 3.

A. F. İ. B. Kambiyo Ofisi, madde 2 de sözü geçen oficomex hesabının beslenmesini «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabından yaptıracağı nakillerle (virements) sağlayacaktır.

Bununla beraber, oficomex hesabı bir borçlu bakıyesi gösterecek olduğu takdirde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bu hesabı denkleştirmek maksadiyle, «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabının zimmetinden bir nakil yapacak ve bunu aynı gün A. F. İ. B. Kambiyo Ofisine telgrafla haber verecektir.

Madde — 4.

Şurası kararlaştırılmıştır ki, Ticaret Anlaşmasının ve işbu Anlaşmanın bütün uygulama süresi içinde derpiş olunan işlemler iki taraf arasında döviz hareketlerine sebebiyet vermiyecektir.

Bununla beraber, muayyen bir anda «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabının alacaklı veya borçlu bakiyesi bir milyon A. B. D. dolarını aşarsa, fazlalık talebi üzerine alacaklı tarafa A. B. D. doları olarak ödenecektir.

Madde — 5.

İşbu Anlaşmanın sona ermesinde, 1 nei ve 2 nei maddelerde derpiş olunan iki hesabın incelenmesi âkid taraflardan biri veya öteki lehine bir bakiye gösterdiği takdirde, bu bakiye efektif A. B. D. doları ile yapılacak bir ödeme ile tesviye olunacaktır.

Madde — 6.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile A. F. I. B. Kamhiyo Ofisi, işbu Anlaşmanın iyi işlemesi için alınacak tedbirler hakkında anlaşacaklardır.

Madde — 7.

İşbu Ödeme Anlaşması ekli bulunduğu Ticaret Anlaşması ile aynı tarihte yürürlüğe girecek ve aynı yürürlük süresinde olacaktır.

Baden - Baden'de, 19 Nisan 1948 de Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına

Almanya'daki Fransız İşgal
Bölgesi
Askerî Hükümeti adına

**TÜRKİYE İLE ALMANYA'DAKİ FRANSIZ İŞGAL BÖLGESİ ARASINDA AKDOLUNAN MO-
DÜS - VIVENDİ**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümeti:

- a) Transit, ulaştırma ve gemi seferleri hususunda,
- b) İthalatta olduğu kadar ihracatta gümrük resimleri, resimlerin eibayet tarzı, gümrüklemede nizamlar, usuller ve mükellefiyetler hakkında bir birlerine karşılıklı olarak en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bahşedeceklerdir.

En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi:

1. Türkiye'nin 1923 de Osmanlı İmparatorlundan ayrılmış olan memleketlere gümrük tarifesi hususunda, bahşettiği veya bahşedebileceği özel faydalara,
2. Yüksek Âkid taraflardan biri tarafından hudut ticaretini kolaylaştırmak için hemhudut Devletlere bahşedilen veya bahşedilecek olan imtiyazlara,
3. Yüksek Âkid taraflardan biri tarafından akdedilen veya akdedilecek olan bir gümrük birliğinden doğan faydalara,
4. Yüksek Âkid taraflardan biri tarafından, diğer tarafın dâhil olmayacağı çok taraflı sözleşmelerle üçüncü Devletlere gelecekte bahşedilebilecek hak ve imtiyazlara - bu hak ve imtiyazlara yalnız genel mahiyette çok taraflı sözleşmelerde oldukları ve bunlardan faydalanmanın diğer Âkid Tarafa yeni menfaatler sağladığı takdirde, uygulanmıyacaktır.

İşbu Modüs İvendi hükümlerini 1 Mayıs 1948 de icra edecektir. Bununla beraber iki taraf üç ay önce haber vermek suretiyle her an bunu bozabileceklerdir.

Baden - Baden'de, 19 Nisan 1948 de Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına Almanya'da Fransız İşgal Bölgesi Askeri
Hükümeti adına

19 Nisan 1948

Bay Başkan

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde akdolunan Ticaret Anlaşmasına ekli Ödeme Anlaşmasına atfen, her iki taraftan teslim edilecek malların fiyatlarının alıcı ile satıcı arasında yapılacak mukavele ile tesbit olunacağını size bildirmekte şeref duyarım.

Bununla beraber, bu suretle tesbit edilecek fiyatların, Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askeri Hükümeti cihetinden, Müttefiklerarası Kontrol Konseyi kararlarına uygun olması gerektiğini tasrih etmek isterim.

Şu kadar ki, Türkiye Cumhuriyet Hükümeti, fiyatların bu tâyin şeklini, bunların milletlerarası piyasada uygulanan fiyatları aşmıyacakları ihtirazi kaydiyle de kabul etmekte muhtardır.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lûtfen bana beyan etmenizden size minnettar olacağım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Başkan

Türkiye Delegasyonu Başkanına

(İmza)
E. Monier

Baden - Baden, 19 Nisan 1948

Bay Başkan

Bugünkü tarihli ve aşağıdaki gibi yazılmış olan mektubunuzu aldığımı size bildirmekte şeref duyarım :

« Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde akdolunan Ticaret Anlaşmasına ekli Ödeme Anlaşmasına atfen, her iki taraftan teslim edilecek malların fiyatlarının alıcı ile satıcı arasında yapılacak mukavele ile tesbit olunacağını size bildirmekte şeref duyarım.

« Bununla beraber, bu suretle tesbit edilecek fiyatların Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askeri Hükümeti cihetinden, Müttefiklerarası Kontrol Konseyi kararlarına uygun olması gerektiğini tasrih etmek isterim.

« Şukadar ki, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, fiyatların bu tâyin şeklini bunların milletlerarası piyasada uygulanan fiyatları aşmıyacakları ihtirazi kaydiyle de kabul etmekte muhtardır.

« Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lûtfen bana beyan etmenizden size minnettar olacağım.

« Derin saygılarımı »

Yukardaki hususlar hakkında Türkiye Hükümetinin mutabakatını size teyit eylemekle şeref duyarım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Başkan.

Askerî Hükümet Delegasyonu
Başkanına

(İmza)
M. C. Seyda

Baden - Baden, 19 Nisan 1948

Bay Başkan,

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına tekaddüm eden görüşmeler sırasında, Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. nin şimdiki ihracat ve ithalât imkânlarının dar olduğunu ve sırf iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin canlandırılabilmesi arzusunun Delegasyonlarca Anlaşmalar'da ifadesini bulan bu gerekli tedbirlere varmaya sevkeylediğini tasdik etmişti.

Ancak Türkiye Delegasyonu, Türkiye ile Bölge arasındaki ticaretin gelişmesi için, tütün ve kuru meyva gibi şimdilik Bölgenin ithalât listesinde görünmeyen, fakat Almanya'ya yapılan Türk ihracatının her zaman birinci derecede maddelerini teşkil etmiş bulunan diğer Türk ürünlerinin kabulünü lüzumlu addetmektedir.

Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. Askerî Hükümetinin bu Türk ürünleri için, muktedir olur olmaz veya Bölgeye bu ürünler üçüncü bir memleketten ithal edilir edilmez ithal lisansı vermeye gayret edeceğini hararetle temenni eyler.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana bildirmenizden size minnettar olacağım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Başkan.

Askerî Hükümet Delegasyonu
Başkanına

(İmza)
M. C. Seyda

19 Nisan 1948

Bay Başkan,

Bugünkü tarih ve aşağıdaki gibi yazılmış olan mektubunuzu aldığımı size bildirmekle şeref duyarım.

« Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına takaddüm eden görüşmeler sırasında, Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. nin şimdiki ihracat ve ithalât imkânlarının dar olduğunu ve sırf iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin canlandırılabilmesi arzusunun Delegasyonları Anlaşmalarda ifadesini bulan bu gerekli tedbirlere varmaya sevkeylediğini tasdik etmişti.

« Ancak Türkiye Delegasyonu, Türkiye ile Bölge arasındaki ticaretin gelişmesi için, tütün ve kuru meyva gibi şimdilik Bölgenin ithalât listesinde görünmeyen, fakat Almanya'ya yapılan Türk ihracatının her zaman birinci derecede maddelerini teşkil etmiş bulunan diğer Türk ürünlerinin kabulünü lüzumlu addetmektedir.

« Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. Askerî Hükümetinin bu Türk ürünleri için, muktedir olur olmaz veya Bölgeye bu ürünler üçüncü bir memleketten ithal edilir edilmez, ithal lisansı vermeye gayret edeceğini hararetle temenni eyler.

« Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatımızı lütfen bana bildirmenizden size minnettar olacağım.

« Derin saygılarımı »

Yukardaki hususlar hakkında Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümetinin mutabakatını size teyit eylemekle şeref duyarım.

Derin Saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.

Bay Seyda
Türkiye Delegasyonu Başkanı

İmza
R. Monier

Türkiye Hükümeti ile A. F. I. B. A. H. arasında 19 Nisan 1948 de imzalanan Ticaret Anlaşmasının uygulama usulü hakkında,

Muhtıra

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında Ticaret Anlaşması akdi maksadiyle, Baden - Baden'de cereyan eden müzakereler arasında iki Delegasyon, Anlaşmasının, Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi ile muhabere etmek veya Bölgeye gitmek için Türk yurttaşlarına her türlü kolaylıklar gösterilmesine mâruf uygulama usulü üzerinde anlaşmıştır.

1. — Muhabere

Türkiye ile A. F. I. B. arasında özel ticari muhabereye, bu muhabere mukavele mahiyetinde olmadığı takdirde, müsaade olunacaktır.

Bununla beraber, Bölgenin şimdiki Dış Ticaret nizamları gereğince, Alman firmalarından gerek ürünlerin mevcut miktarı gerek dövizle satış fiyatları hakkında muteber hiçbir sarîh beyan elde edilemeyeceği keyfiyeti de gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu itibarla, yapılacak her teklifin aynı zamanda 36, Hauptsatrasse, Baden - Baden adresinde Dış Ticaret Ofisine ((Oficomex) bildirilmesi tavsiye olunur.

2. — Türk yurttaşlarının A. F. I. B. ne seyahatleri

Türk yurttaşları, 19 Nisan 1948 tarihinde imza olunan Ticaret Anlaşmasının uygulanmasıyla ilgili işler yüzünden, A. F. I. B. ne gidecek olurlarsa İstanbul'daki Fransa Başkonsolosluğunda vize edilmiş bir askerî müsaade belgesi almak zorundadır.

Bu vizeler, Ankara'daki Fransa Büyük Elçiliği Ticaret Müşavirinin uygun mütalâası üzerine alınabilecektir.

A. F. I. B. İdarelerinin resmî mutabakatı üzerine verilmiş olan uygun mütalâalar dışında, Fransa Büyük Elçiliği Ticaret Müşaviri, ayda yirmi müsaadeyi geçmemek üzere, re'sen de mutabakatını bildirebilecektir.

3. — A. F. I. B. de barınma ve yeme içme şartları

A. F. I. B. için muteber askerî müsaade belgesini hâmil Türk yurttaşlarının kalacakları yerler bu bölgenin her şehrindeki Mevki Büroları tarafından gösterilecektir.

Bu iş adamları, askerî müsaadelerini göstermek suretiyle, ve Almanya'daki Fransız Başkomutanı Generalin 22 Ağustos 1946 tarihli emirnamesi gereğince askerî lokanta ve aşevlerine de girebileceklerdir.

Bugün imzalanan Ticaret Anlaşmasında derpiş olunan ticari işlemler çerçevesi içinde Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesine gelen bütün Türk yurttaşları, Türkiye'den hareketlerinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından [*] ödeme vasıtaları edineceklerdir. Bu ödeme vasıtaları İşgal

[*] Fransız Bölgesinde lüzumlu olan

frankı üzerinden yazılı olacak ve:

- A. F. İ. B. Kambiyo Ofisinin Baden - Baden'de I, Inselstrasse'de kâin merkezinde
- veya
- Bade'de Fribourg'daki
- Ren - Palatin Devletinde Coblençe'daki

Wurtember'de Rertlingen'deki bürolarında 1 Marka 21,60 frank geçici askeri rayici üzerinden 3/4,ü işgal frankı ve 1/4,ü mark nispetinde ödenecek kredi mektupları şeklinde olacaktır.

İşgal frankı üzerinden değer Fransız Frankı değerine müsavi olduğundan, kredi mektupları verilir verilmez, bunların dolâr olarak karşılığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Almanya'da Fransız Başkomutanı adına açılacak olan hesabın matlubuna, Fransa Bankası tarafından tesbit olunan rayiç üzerinden (halen 214,07 Fransız Frankı = 1 \$) geçirilecektir.

Bir Türk yurttaşının A. F. İ. B.,ndeki ikametini, askeri müsaade belgesinde derpiş edilen müddetten az sürdüğü takdirde, A. F. İ. B. Kambiyo Ofisi, kullanılmamış frank veya EM.ların verilmesi mukabilinde, geri kalan günlerin herbiri için 576 frankı aşmamak üzere, yukarıda sözü geçen «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabına bir Geri Çevirme Emri tevdi edecektir.

4. — A. F. İ. B. A. H. Temsilcilerinin Türkiye'ye seyahatleri:

Bugün imzalanan Ticaret Anlaşması ihtiyaçları için Türkiye'ye gidecek olan A. F. İ. B. A. H. Temsilcileri, Fransız Bölgesinden hareketlerinde, A. F. İ. B. Kambiyo Ofisinden verilmiş, Türk Lirası üzerinden yazılı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının herhangi bir şubesinde ödenecek olan kredi mektupları ödeneceklerdir.

Bu kredi mektuplarının dolâr karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Almanya'daki Fransız Başkomutanı adına açılacak hesabın zimmetine, A. B. D. Dolârının Türkiye'deki resmî rayici üzerinden geçirilecektir.

5. — Yakıtlar

Otomobille yolculuğu kolaylaştırmak maksadiyle A. F. İ. B. Kambiyo Ofisi, askeri müsaade belgesini hâmil bütün Türk yurttaşlarına, Dış Ticaret İdaresinin mütalâası ve Sophienstrasse, Baden - Baden adresinde Yakıtlar Müdür Yardımcılığı marifetiyle yapılacak tahsis üzerine, bir litresi 18 frank geçici fiyatıyla İşgal Frankı mukabilinde benzin karneleri verecektir.